

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripremljena se pisma tiskaju po 5 novčanih redaka. Oglašiti se 3 redaka stoji 60 mil. za svaki redak više 5 mil. ili u slučaju opreteravanja uz pogodbe za upravu. Novci se lija postaukom naplatnicom (asignano postale) na administraciju "Naše Sloga" ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, eka to javi odpravničtvu u otvorenu pizmu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu male stvari, a neolga sve pokvari". Nar. Pos.

Izlisti svakog četvrtka...

Dopisi se ne vraćaju...

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata u poštarini stoji 2 for., za seljake 2 for. na godišnje. Razmjerno for. 2¹/₂ i 1 na pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 3 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Carintia br. 25

Istarski sabor god. 1890.

IV. sjednica dne 25. oktobra. (Konac.)

U ime istoga odbora izvješuje dr. Venier o proračnu zem. razteretne zaklade za god. 1891.

Kod glavne rasprave reče dr. Dukić: "Visoki saboru! Znajući, da je predmet, o kojemu se raspravlja, jedan od najvažnijih, što predležje ovoj kući, jer se ovdje radi o životnom pitanju našega seljactva, koje jedva da smazje velike terete, koji ga tiste, uzimam rieč na njegovu obranu.

S jedne strane ustrojili ste, gospode, kreditni zemaljski zavod, da pomognete zaduženomu seljaku, a s druge strane podržavate ovu rubriku neurtne desetine, te njom obterćujete imetak siromašnoga seljaka tako, da mu je skoro nemoguće pomoći se, jer mu na njegov grunotari uložak unasato na hiljade duga, a da nitko nemože znati, koliko ima pojedinac dati razteretnoj zakladi. Oprostiti bi se možda moglo, kad bi se uknjižila svota, koju pojedinac duguje za desetinu, al nikako se oprostiti nemože dosadnji postupak, kojim se do dvadeset raznih glavnica unasato u grunotvnu knjigu na pojedini uložak dužnika, kojemu su ovako bez svake potrebe obtereti cieti imetak.

Po mojem smjernom nazoru sve ove neizbrojne uknjižbe nemaju pravnoga temelja.

Po cesarskomu patentu 4. marca 1849. mogu se doduce zaostati desetine utjerati na isti način kao i državni porez, ali time nije još rečeno, da se glavnice desetine mogu da temelju prostih izkaza c. k. poreznih ureda ovršno uknjižiti. Polag provedbenih naredba za razterenje zemljišta može uknjižba desetinske glavnice slediti samo na temelju riešitba razteretne komisije, u kojoj mora biti naznačeno zemljište, koje je bilo raztereno i koje jedino odgovara za desetinski dug.

Kako se pako postupka kod nas? C. k. porezni ured izdaju jednostavni izkaz vrhu stanovitoga iznosa, a u izkazu samom nisu niti naznačene nekretnine, koje su bile razterene. Na temelju ovakvih propisov sastavljenih izkaza dozvoljuju c. k. sudovi ovršne uknjižbe. Nije samito. Još bi se što takva možda pretpriji moglo, kad bi se unasale samo glavnice te naznačili kamati sa dnevom, otkad se imaju računati. Nu c. k. porezni uredi traže uknjižbu za cieti iznos, u kojem je sadržana glavnica, kamati i troškovi.

Na ovakav način uznemiruje se naš puk primajuć ciele skupine sudbenih dekreta i rubrika, za dostavu kojih mora razteretna zaklada platiti sudbenim podvornikom takve svote, koje bi kadkadu pokrile glavnice, što ju pojedinac duguje. Da se desetinske glavnice i pripadeci unasaju na odgovarajuća zemljišta, potvrđuje i molba zemaljskoga odbora 26. aprila 1890. upravljena na visoko c. k. financijsno ministarstvo, što se naročito kaže, da nisu u odlukah obotjavanih c. k. kotarskih i ministarsterialnih komisija naznačena zemljišta, o kojih je odluka izrečena. Time je dokazano, da cieti operat c. k. poreznih ureda unema nikakve podloge.

Primiv seljak liepi broj uknjižbenih dekreta, moli jednoga i drugoga, da mu se stvar raztumači, jer je nemoguće, da toliko duguje, pošto ciele njegova knežina nevriedi kadgod polovicu ovih svota, koje razteretna zaklada od njega zahtjeva. Svuda dobije za odgovor neka moli razdiobu desetinskoga duga t. j. da mu zemaljski odbor opredieeli iznos, koji pada na njegove nekretnine. Nadajuć se kakvom bolju učini molbu. Nakon stanovitoga vremena dobije riešitbu zemaljskoga odbora, da plati do naznačenoga dana opredieijenu mu svotu i ako nebudie obdizao roka, da gubi svaku pogodnost.

Pošto se molitelja i ovimi riešitbami pozivlje, da u kratko doba plati takve svote, koje uz najbolju volju nemože namoći, jer otkuda nevoljnomu seljaku ototine forinta, da ih dađe na izplatu duga, ob ustojaviti kojega nije mu većim dieiom ništa poznato, a niti mu samo oblasti dovoljno obaviesti pružiti mogu. Nastavlja ju se indii ovršni koraci, troškovi rastu, a dužnik se zatire.

U predloženom proračnu uvršeno je opet za upravu razteretne zaklade forinti 13.862.95, trošak je ovaj, kaošto sam već danas kod rasprave obračun za g. 1889. kazao, ogroman i koji nestoji u nikakvom razmjeru sa preventiviranom svotom for. 30.000, koja bi se imala god. 1891. utjeriti od obvezanika (privatnih dužnika).

Polag predloga financijsnoga odbora uvršeno je u proračnu kod rubrike III. kao vanredni trošak for. 2938 za dovršene radnja kod c. k. poreznih ureda u Kopru i Pazinu pogledom na književno osjguranje desetinskih tražbina i za služajne dnevnice, koje bi bile potrebite kod kojega drugoga c. k. poreznoga ureda.

Predloženi trošak po mojem je nazoru sasvim neopravdan, jer mi je poznato, da su naročito kod c. k. suda u Pazinu za sve porezne obšine ovoga sudbenoga kotara već gotove zemljišne knjige i da je razteretna zaklada sa svojimi tražbinami već napunila teretne listove. Tu se dakle lahke ruke troši a nepita se, kako se težko od biednoga poljođielca pa i sami izišo za troškove izvuce, jer se mora znati, da nije tu samo desetina, nego da se mora platiti i sto drugih potreba.

Osim toga predlaže se, da se vrstii u proračnu svota for. 680 za nagrade činovnikom kod c. k. poreznih ureda, koji se budu osobito zauzeli za utjeranje desetinskoga duga.

Ja se odlučno protivim, da se ova svota vrstii u proračnu, jer se njom širi nemoral med činovnike, koji će bezobzirno postupiti proti dužnikom samo da mogu dobiti veću nagradu. Moram još ovdje opaziti, da je svim cesarskim činovnikom strogo zabranjeno primati nagrade a bud koje strane, jer za svoju službu oni već uživaju primjerenu plaću.

Da se ovakvim putem dalje nemože ići, svakomu je jasno. Mi smo lanjske godine predlagali radikalne mjere, da se jednom pomogne jednom dielu nevoljnoga našega naroda, nu naši predlozi nisu bili od većine sprijeti.

Većina prihvatila je naprotiv u sjednici 5. novembra 1889. zaključak, da se traži od visoke cesarske vlade, da odпусти for. 76.800. svota ova koja je sadržana kao zaostali kamati u većem iznosu for. 416.000, koje ima polag konvencije 28. marca 1875. naša pokrajina platiti državi.

Ovaj zaključak odpremljen je na visoko c. k. financijsno ministarstvo stopr. sam izvješujem zemaljskoga odbora 26. aprila 1890., trebalo je dakle skoro pol godine, dok se je upitni zaključak odprvio iz Poreča. Pošto nenalazim niti u izvješuju zemaljskoga odbora, niti u onomu financijsnolnoga nikakve vjosti ob uspjehu sarskoga zaključka, koji je izvješujem 26. aprila 1890. ministarstvu predložen, to mišlim, da nije visoka vlada dosada poduzela nikakvoga koraka u tom pogledu.

Od zasjedanja prošle godine, obio se je važan čin, kojega nemožemo ni mi mimoići. Raspravljani se je u carevinskom vieću u Beču zakonski predlog, da se zemlji Galiciji odprstii dug 97 milijuna forinti. Valja znati, da ju država tekom posljednjih 35 godina davala zemlji Galiciji predujmova, da može zadovoljiti obvezane desetine, te su svi predujmovi sa kamati do god. 1889. narasli na ogromnu svotu od 97 milijuna forinti. Zemlja Galicija, koja nije ništa siromašnija od Istre, upetavovno je molila, da joj država odprstii taj dug, jer da ga uz najbolju volju nemože platiti. Zakonski predlog došao je

na raspravu u carevinskom vieću te je bio i prihvaćen. Zemlji Galiciji odprsteno je do 100 milijuna duga za desetinu. Sve stranke u carevinskom vieću bile su složne u tom, da Galicija upitni dug povratiti nemože, opozicija je samo zahtjevala, da državni sud prije izreče, dali ima država pravo izišiti od Galicije povratka rečanoga duga.

Zemlja Galicija nije se astručavala, gospode moja, moliti i tražiti, da joj se dug u iznosu oko 100 milijuna forinti odprstie, a vi gospode (prama većini) izjavili ste prošle godine, da nebi se pristojalo, kad bi naša pokrajina zamolila, da joj država pokloni maleni iznos 416.000 for. Vidi se dakle, da imate sasvim druge razloge, kojih radi nećete, da se pomogne nevoljnomu seljaku. Naprotiv zaključili ste, da vam država odprstii 79 hiljada forinti. Da se to i dogodi, to nebi timo bilo sasvim ništa pomozeno dužnikom desetine.

Pošto je dakle država odprstila kraljevini Galiciji desetinski dug u iznosu oko 100 milijuna forinti, pošto je ona odprstila pokrajini Kranjskoj predujmova u iznosu for. 1.233.272, pošto pruža pokrajini Koruškoj bezkamatne predujmova u iznosu godinjah for. 130.000, to nije nikakove dvojbe, da će država i našoj pokrajini odprstii dug for. 416.000, ako to zamolimo.

Donasam pred visoku kuću opet onaj predlog, što smo ga prošle godine učinili, moleć, da se ga poprismi. Ako ga nepoprimate, znati će naš puk na čemu je, a mi, njegovi zastupnici, učinili smo našu svetu dužnost.

Predlažem indii, neka visoki sabor prihvati sljedeća

Resoluciju.

Namjerom, da se poboljša stanje razterecenih Istrana korentinom preinakom, pozivlje se istarski pokrajinski odbor, da poručii visokoj cesarskoj vladi nazore istarskoga pokrajinskoga zastupstva o istarskoj razteretnoj zakladi, navedene u miže predloženoj nagodi, i ako se c. k. dr. uprava slaže sa istim, tada se ovlašćuje pokrajinski odbor, da u ime pokrajine Istre sklopi sa c. k. državnom upravom nagodu u smislu:

I.

Pokrajina Istra odprstie razteretnim Istranom i njihovim nasljednikom cieteloviti njihov dug glavnice, kamati i troškova prema istarskoj zemljišnorazteretnoj zakladi.

II.

Državna uprava sa svoje strane odprstie pokrajini Istri dug 416.000 for., proiztičući iz nagode priključene državnomu zakonu 28. marca 1875. br. 72 dr. zak. i proizlazeći od predujmova, danih od države zemljišnorazteretnoj zakladi do uključivo god. 1873. sa dotičnimi kamati.

III.

Dok traje zdrebanje razteretnih obvezanica, utjerivat će se namet na izravni porez (uključiv vanredni dr. namet) u iznosu dostatnom, da se pokriju potrebe razteretne zaklade.

IV.

Priobćivat će se i unapred c. k. financijsalnomu ministarstvu proračnu i obračun razteretne zaklade prije podneska na sabor.

V.

Ova nagoda sastavljena je u dva jednaka primjerka, podpisana od ministara financija, zemaljskoga kapetana i od dvojice zemaljskih prisjednika, sahraniv jedan primjerak kod c. k. financijsalnoga ministarstva, a drugi kod zemaljskoga zastupstva margrofijske Istre.

VI.

Time stupa izvan krieposti nagoda, sklopljena usljed državnoga zakona 28. marca 1875. br. 72 dr. z.

Istodobno molim, da se ovaj predlog prešimn proglaši.

Nazočni predlog, podpisan od zastupnika manjine, predan je pismeno predsjedniku. Ovaj ga nije pako proti svakomu propisu kućnoga reda postavio na glasovanje, nego je mukom presao preko njega. Metnuo je naprotiv na glasovanje predlog financijsalnoga odbora, koji je od većine prihvaćen.

(Obćinstvo na galeriji udara stolicami, strže nogami, kašlje i kiše. Dr. Volaric zavikne: Ovo je štala! Govornik viede, da nemože dalje prestane te reče napram predsjedniku odrešitim glasom da zahtjeva od njega, da uzpostavi u kući red i mir; ovdje da ga nitko nesnije priediiti u izvršavanju njegovih dužnosti; ovdje smo zastupnici naroda, pak se kao takovi nekademo od nikoga suslati, trpiti se može kojesta njeko vrijeme, al što je previše, trpiti se nemože. Nebudeli g. predsjednik hotio il smo vršiti ovdje svoju dužnost te uzpostaviti mir i red, znati ćemo kamo nam se je obratiti. — Galerija buči i nadalje. Dr. Amoroso ide k predsjedniku, razgovara s njim i s vladinim komesarom. Predsjednik se često obazirao napram galeriji, koja neprestano buči, al ju niti neprimenu).

Zatim se priglasii za rieč zastupnik Mandić, al čim se je ustao, nastane na galeriji neopisiva buka. Predsjednik ustane te stojiše prigovarati galeriji, koja urliče nemanuć za njegovu opomenu.

Napokon dovikne predsjedniku zastupnik Mandić uz neprestanu buku obćinstva — čvrstim glasom:

Presrijeti gospodine predsjedniče! Kanio sam progovoriti ob ovom za nas vrlovažnom predmetu, ali uz paklensku buku obćinstva na galeriji nije mi to moguce. Ja se moram dakle odreći rieči a Vas cinim odgovornim za prostačko ponašanje Vaše fukare na galeriji. Za to čete odgovarati Vi, koji niste kadar ni sposoban predsjedjati ovom visokomu saboru te voditi trizno i mirno raspravu. (Galerija udara poslije zadnjih rieči još u veći stropot i glasniju buku). Neoglasiv se nitko više za rieč pročita izvjestielj sljedeće predloge financijsalnoga odbora:

I. odobrava se proračnu zemljišne razteretne zaklade za god. 1891 sa prihodom od for. 95.281.

II. odobrava se utjerivanje nameta za god. 1891 od 10% na sve izravne porze uključivo državne izvanredne namete koje se plaća u pokrajini, da se nedoknadi manjak zaklade.

Za ove predloge glasuje većina. Predsjednik izjavi na to, da nemože predlog dra. Dukića dati na dalnju ustavnu raspravu, jer je podnesen u nepoznatom mu jeziku.

Dr. Costantini izvješuje u ime školskoga odbora o molbi učiteljica pučkih škola, da njim se plaća izjednači sa plaćom učitelja.

Za rieč neoglasii se nitko te bijaše prihvaćen sljedeći predlog bez rasprave: Visoki sabor neka prodje na dnevni red preko prošnje učiteljica pučkih škola Istre, kojom mole, da se plaća učiteljica izjednače sa plaćom učitelja.

Pošto bijaše ovom točkom iscrpljen dnevni red, zaključii predsjednik sjednicu te ureče buduću za utorak dne 28. m. u 6. sati na večer.

